

Crítica literària

El patiment dels mestres escultors

S'ha dit que el gènere anomenat «novel·la històrica» no sempre és la millor manera de conèixer la història. Potser sí que un coneixement en profunditat requereix més estudi i menys novel·la, però jo defenso aquest gènere que ens apropa de manera amable al coneixement de la història i potser ens invita a aprofundir més en el tema exposat. A més hi ha novel·les i novel·les. Unes, de molt superficials i d'altres, com la que us comento, més documentades.

M'ha agradat que el començament i el final es posi en boca o en vivències actuals, o sigui, dels descobridors i estudiosos de la temàtica que dona peu a l'obra: la vida i els patiments dels mestres escultors que van il·lustrar amb el seu art i la seva creació, monuments tan importants i bàsics per a la nostra història particular com pot ser la Seu de Lleida, el monestir de Poblet, la catedral de Tarragona i el Consell de Cent, la Catedral i l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona.

La part novel·lada parteix quan el

VICENÇ AGUADO
L'escultor de Déu
Editorial Gregal, 2016, 427 pàg.

setge de l'illa de Sicília al segle XIV, on les tropes catalanes prenen com a esclaus el pare del nostre protagonista i a ell mateix, tot i ser grecs cristians, fet que surt reiteradament al llarg de la narració com a causa de rebel·lia del nostre escultor i que, en no renunciar a ser un home lliure, atrau damunt d'ell totes les maldats d'una societat, la nostra, que en aquells moments veia l'esclavatge com una norma a defensar. Tot i no ser ben vist que els esclaus fossin cristians, les lleis del moment no s'hi oposaven com els deia la mateixa llei de Déu que professaven.

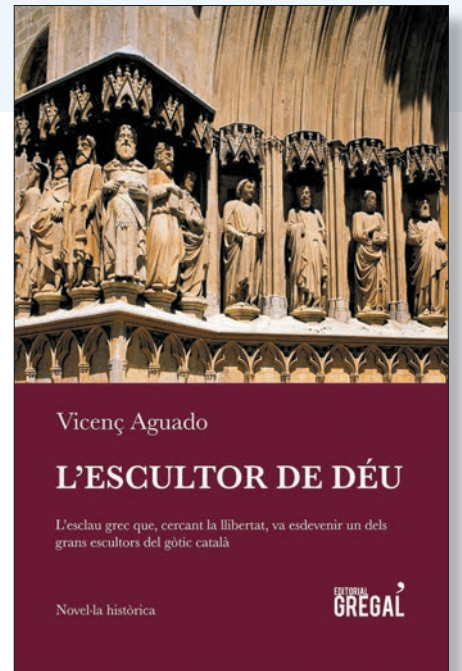
En la lectura recorre tot Catalunya i l'autor ens la mostra com devia ser en aquells segles de grans baralles entre la noblesa, que es repartien els terrenys i la gent que hi vivia com si

fossin, i així s'ho creien, propietats seves de les quals podien disposar sense cap mirament.

Trobareu també la duresa que representava viure en una ciutat com Barcelona, que ja meravellava pel seu creixement, les seves construccions, però on la població tenia una vida difícil, poc instruïda i esporuguida pels qui els comandaven. Explosions d'assetjament a grups concrets, com ara els jueus que van viure i veure la destrucció del call i la mort salvatge a mans de la xurma dirigida per mala gent interessada i d'altres malvestats que avui ens sembla impossible que hagin passat a la nostra Ciutat Comtal.

Si voleu conèixer una mica millor la nostra història, ho podeu fer tot gaudint d'aquesta novel·la històrica.

Pere Fàbregues
Llibreter
pere.fabregues@yahoo.es

Crítica teatral

Les veritats fan perdre les amistats

«L'ÀNEC SALVATGE»,

de Henrik Ibsen

INTÈRPRETS: Andreu Benito, Ivan Benet, Jordi Bosch, Laura Conejero, Pablo Derqui, Miranda Gas, Jordi Llovet, Lluís Marco i Elena Tarrats

MÚSIC: Carles Pedragosa

DIRECCIÓ: Julio Manrique
Sala Fabià Puigserver, Teatre Lliure Montjuïc, Barcelona.
Fins al 9 d'abril.

Hi ha un ànec i hi ha un gos. El gos ha ferit l'ànec. Hi ha idealisme, febre de justícia, escepticisme i supervivència. Hi ha dignitat i venjança. Hi ha poder absolut i submissió impotent. Tot això és el que hi ha en aquesta obra que barreja el simbolisme amb el realisme modern de Henrik Ibsen (Skien, 1828 - Oslo, 1906).

Però hi ha sobretot una versió catalana d'una evident brillantor que comença amb una adaptació a sis mans (Marc Artigau, Cristina Genebat, Julio Manrique) d'una obra sense gaires precedents aquí, que continua amb una interpretació coral de gran solidesa.

L'ànec és el símbol màxim d'aquest drama. Un ànec ferit que conviu amb gallines i conills de corral al soterrani de la casa i estudi fotogràfic de Hi-

© Ros Ribas

Pablo Derqui, Laura Conejero, Elena Tarrats, Ivan Benet i Jordi Bosch en una escena de l'obra «L'ànec salvatge», de Henrik Ibsen, al Teatre Lliure de Montjuïc.

almar on acaben convergint els personatges. Però al damunt d'aquesta granja domèstica, absent escenogràficament sota una trapa que s'obre i es tanca, s'amaga la mentida —«mentida vital», en diu el doctor Relling— guardada zelosament durant quinze anys i a punt d'esclatar quan arriba Gregor, el fill del poderós Werle, el fill que encarna la veritat, ni que les veritats, com assegura la dita, facin perdre les amistats.

Malgrat que l'obra és del 1884, l'adaptació la situa en un temps contemporani. El director Julio Manrique

ha conduït amb pols ferm el pas del plantejament de la primera part — una hora trenta, més entreacte i una hora final— cap a la tragèdia de la segona part. Des de la conversa entre Werle i Gregor, pare i fill (Andreu Benito i Pablo Derqui) s'entreu que no hi haurà res que faci trontollar la posada en escena. L'actor Pablo Derqui fa moure el personatge de Gregor com una ànima en pena entre la ingenuïtat i la intenció malèvola que ho capgirarà tot. No se li escapa cap moment d'intensitat, ni la conversa amb l'amic Hialmar, ni la trobada amb

la seva filla Hedvige, ni la topada amb la seva dona Gina...

L'actriu Laura Conejero porta el paper de Gina des de la felicitat familiar fins a l'intent de salvació del vaixell domèstic que s'enfonsa. Una Gina que dins de la modèstia manté la dignitat fins a l'últim moment. És de tots els personatges el que més trasteja per casa i el que més ha de remoure utensilis de cuina, cortinatges i mobiliari. Mestressa de casa cent per cent. Per això té més mèrit encara que mantingui el seu paper en un nivell tan alt, malgrat un absurd accident patit en una funció, set dies després de l'estrena, que l'obliga a actuar amb el braç esquerre en cabestrell, a causa d'un dit trencat en accionar la trapa del soterrani de l'escenografia.

L'obra transcorre des del primer acte glamurós, enmig d'una escenografia d'un jardí hivernal caducifoli, escenogràficament sec, que desapareixerà ben aviat per deixar pas a un espai net, fins a la casa de l'estudi fotogràfic de Hialmar i, a través d'una galeria de vidres transparents, manté sempre la sensació de la fredor de l'exterior, amb la neu que cau, amb el buit del fosc on el secret esclata, amb el més enllà quan la tragèdia ha caigut de ple sobre els Hialmar. Com en tot drama d'intriga, i més encara tractant-se de Henrik Ibsen, hi ha un tret. I els espectadors hauran de descobrir finalment qui, d'entre tots, és de debò l'autèntic ànec salvatge.

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
andreusotorra@gmail.com

